

ทฤษฎีของสตีเวนสันในสมัยหลัง

ภายหลังจากที่เสนอทฤษฎีไว้ในหนังสือ Ethics and Language แล้ว สตีเวนสันได้มีผลงานออกมาในรูปของบทความหลายเรื่องด้วยกัน บทความส่วนใหญ่เป็นการอธิบายทฤษฎีที่ปรากฏในหนังสือ Ethics and Language ให้ชัดเจนและละเอียดยิ่งขึ้น และมีบทความอยู่สองเรื่องด้วยกันที่แสดงให้เห็นว่าสตีเวนสันได้แก้ไขความคิดบางตอนของคนที่เสนอไว้ในหนังสือดังกล่าว บทความสองเรื่องนี้ได้แก่ "Relativism and Nonrelativism in the Theory of Value" (1962) อีกบทความหนึ่งเป็นบทส่งท้ายในหนังสือ Facts and Values (1963) คือ "Retrospective Comments" ทฤษฎีที่เขาแก้ไขเสียใหม่มีอยู่สองเรื่องด้วยกัน คือ เรื่องการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่ง และเรื่องความหมายของ "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการศึกษา ดังจะได้อธิบายถึงเป็นลำดับไป

ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่ง

สำหรับการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่งนั้น เดิมสตีเวนสันกล่าวว่า ความหมายของ "ดี" ตามรูปแบบนี้หมายถึงเป็นความหมายเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูด และความหมายเชิงอิมเพิ่ในแบบยกของสรรเสริญ กล่าวคือ "ดี" และศัพท์ทางจริยะอื่น ๆ หมายถึง (1) บรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูด (2) แสดงทัศนคติของผู้พูด (3) กระตุ้นทัศนคติของผู้อื่น ในบทความทั้งสองบทความดังกล่าวข้างต้น สตีเวนสันแก้ไขความคิดเสียใหม่โดยถือว่า ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่งมีหน้าที่ตามข้อ (2) และ (3) เท่านั้น ไม่ได้มีหน้าที่ตามข้อ (1) เป็นการยึดถือทฤษฎีว่า ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบนี้ไม่ได้มีความหมายเชิงบรรยายเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูด และดังนั้นจึงไม่มีความหมายเชิงบรรยายใด ๆ ทั้งสิ้น มีแต่ความหมายเชิงอิมเพิ่

ในบทความ "Relativism and Nonrelativism in the Theory of Value" สตีเวนสันไม่ได้ยืนยันอย่างเปิดเผยว่าเขาได้แก้ไขความคิดเดิมเสียใหม่ แต่จากการยกทฤษฎีของเขาขึ้นมาเปรียบเทียบกับทฤษฎีแบบสัมพัทธภาพ (relativism) เพื่อให้เห็นว่าต่างกันอย่างไรนั้น สันเกตได้จากการอธิบายทฤษฎีของเขาเองว่า เขาได้เปลี่ยนทฤษฎีไปจากเดิม สตีเวนสันกล่าวว่า ทฤษฎีสัมพัทธภาพถือว่า ประโยค "สิ่งนี้ดี" หมายถึง "...เห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" นั่นก็คือ การที่ค่าเป็นการแสดงความเชื่อเกี่ยวกับทฤษฎีของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง แล้วแต่เราจะใช้คำอะไรเติมลงในช่องว่าง ถ้าสตีเวนสันยังคงยึดมั่นในทฤษฎีเดิม เขาก็ควรจะกล่าวว่า ทฤษฎีของเขาแตกต่างจากของสัมพัทธภาพในแง่ที่ว่า ตามทฤษฎีของเขา ค่าที่เติมลงในช่องว่างต้องเป็นบุคคลเท่านั้น และถึงแม้การที่ค่าจะมีส่วนหนึ่งที่เป็นการแสดงความเชื่อ แต่ก็ไม่ได้เป็นเพียงการแสดงความเชื่อเกี่ยวกับทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการแสดงและกระตุ้นทฤษฎีด้วย และการแสดงและกระตุ้นทฤษฎีนี้เป็นองค์ประกอบหลักของการที่ค่า แต่แทนที่จะกล่าวเช่นนั้น เขากลับกล่าวว่า ทฤษฎีอิมพิริวิสมัลิสต์โดยสิ้นเชิงว่า การที่ค่าเป็นการแสดงความเชื่อ เขายืนยันว่า

...และการแสดงความเชื่อ ของข้อความทางจริยะ เป็นสิ่งที่ทฤษฎีเรียกกันว่าอนุคognition ปฏิเสธ ทฤษฎีนี้ถือว่า โดยปกติแล้ว ผู้บุคคลตัดสินค่าในขณะที่เกี่ยวข้องกับที่แสดงทฤษฎีของเขาออกมา การตัดสินค่าของเขาและทฤษฎีของเขา มีความสัมพันธ์กันโดยตรง ปราศจากความเชื่อมาเป็นสิ่งเชื่อมโยง¹

¹C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 80. "And the expression of a belief is precisely what the so-called noncognitive theory is rejecting. It holds that a speaker typically makes a value judgment in the course of expressing his attitude--his judgment and his attitude being related directly, without the mediation of a belief."

และถึงแม้ว่าทฤษฎีสัมพัทธภาพจะถือว่า "สิ่งนี้คือ" หมายความว่า "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" ก็ยังต่างกับทฤษฎีโมติวิสมอยู่คือ สตีเวนสันกล่าวว่า ทฤษฎีสัมพัทธภาพถือว่าข้อความที่เป็นคำนิยามเป็นแต่เพียงการบรรยายพรรณนาคติของผู้พูด ทฤษฎีโมติวิสมมีทรรศนะว่าการบรรยายพรรณนาคติไม่ได้เป็นการแสดงพรรณนาคติอย่างหนึ่ง ทฤษฎีโมติวิสมจะยอมรับว่า "สิ่งนี้คือ" หมายถึง "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" ก็ต่อเมื่อประโยค "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" ใช้แสดงพรรณนาคติโดยตรงแต่อย่างเดียว มิได้มีหน้าที่บรรยายพรรณนาคติแต่อย่างใด² การใช้ประโยคนี้ในความหมายเช่นนี้ สตีเวนสันถือว่าไม่ขัดกับสำนวนที่ใช้กันในภาษาทั่วไป³

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ในบทความนี้ สตีเวนสันยังคงยอมรับว่าประโยค "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" เป็นส่วนหนึ่งของคำนิยามคร่าว ๆ ของประโยค "สิ่งนี้คือ" ตามความหมายในรูปแบบที่หนึ่ง แต่ตั้งเงื่อนไขไว้ว่า ประโยค "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" จะต้องทำหน้าที่แค่แสดงพรรณนาคติเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่ได้มีหน้าที่บรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพรรณนาคติของผู้พูดอีกต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ก็หมายความว่า ประโยค "สิ่งนี้คือ" ตามรูปแบบที่หนึ่งมีแต่ความหมายเชิงอิมพ्लीชั่น ๆ ปรากฏจากความหมายเชิงบรรยายใด ๆ ทั้งสิ้น หรืออีกนัยหนึ่งสำหรับคำนิยามของ "คือ" ตามรูปแบบที่หนึ่ง คือ "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้ ท่านจึงเห็นชอบด้วยเช่นกัน" ส่วนแรกใช้แสดงพรรณนาคติของผู้พูดเพียงอย่างเดียวน ไม่ได้ใช้บรรยายพรรณนาคติ ส่วนหลังใช้ระบุคุณศัพท์ของสิ่งที่ กระนั้นก็ดี ในบทความนี้เนื่องจากสตีเวนสันไม่ได้กล่าวออกมาอย่างเปิดเผยว่าเขาได้เปลี่ยนทรรศนะไปจากเดิม เขาจึงไม่ได้แถลงเหตุผลว่าทำไมเขาจึงแก้ไขความคิดเดิม และจะสังเกตได้ว่าสตีเวนสันไม่ได้เปลี่ยนแปลงคำนิยามของ "คือ" ตามรูปแบบที่หนึ่งแต่อย่างใด เพียงแต่แก้ไขหน้าที่ของประโยค "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" เท่านั้น

ในบทความ "Retrospective Comments" สตีเวนสันอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าได้แก้ไขความคิดเดิมอย่างไร และอธิบายด้วยว่าเหตุใดจึงต้องแก้ไข เขากล่าวว่า

² เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน, เชิงอรรถที่ 13.

³ เรื่องเดียวกัน.

จี อี มัวร์ เป็นผู้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของทฤษฎีเกมของเขาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่ง และเป็นผู้เสนอวิธีแก้เอาไว้ในบทความ "A Reply to My Critics" ที่พิมพ์ครั้งแรก ในหนังสือ The Philosophy of G.E. Moore รวบรวมโดย P.A. Schilpp สตีเวนสันกล่าวว่า เขายอมรับเหตุผลและข้อแก้ไขของมัวร์⁴ ดังนั้นเพื่อที่จะเข้าใจว่าสตีเวนสันแก้ไขความคิดของตนโดยไคทธิพลจากข้อค้านของมัวร์อย่างไร จึงต้องเข้าใจเสียก่อนว่ามัวร์ให้คำวิจารณ์และข้อเสนอแนะไว้อย่างไร

มัวร์วิจารณ์ทฤษฎีเกมของสตีเวนสันว่า⁵ การที่สตีเวนสันถือว่าเมื่อผู้พูดคำทางจริยะนั้น ผู้พูดยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทฤษฎีคติของตนเอง เป็นทฤษฎีที่ไม่ถูกต้อง มัวร์กล่าวว่า เมื่อผู้พูดคำทางจริยะ ผู้พูดเพียงแต่แสดงโดยนัยว่าตนมีทฤษฎีคติอย่างไร แต่มิได้ยืนยันว่าตนมีทฤษฎีคติอย่างไร มัวร์แยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการยืนยันสิ่งหนึ่งและการแสดงสิ่งหนึ่งโดยนัย เขายกตัวอย่างว่า เมื่อคน ๆ หนึ่งยืนยันข้อความหนึ่งซึ่งอาจจะจริงหรือเท็จก็ได้ คนผู้นั้นแสดงโดยนัยว่า ในขณะที่เขาพูดเช่นนั้น เขาเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงที่ข้อความนั้นยืนยัน ไฉนเขาจะโกหกหรือไม่ก็ตาม เช่น ถ้ามีผู้นับว่า เมื่อวันอังคารก่อน

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 210, เซงอรรถที่ 15. บทความของมัวร์เป็นบทความที่เขียนโต้ตอบคำวิจารณ์ของสตีเวนสันที่มีต่อทฤษฎีของเขา ที่พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1942 บทความบทหนึ่งของสตีเวนสันตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 1962 นับไต่มาเป็นเวลาถึง 20 ปีที่สตีเวนสันจะยอมรับข้อแก้ไขที่มัวร์เสนอ เขากล่าวว่า ในหนังสือ Ethics and Language เขายอมรับว่าความหมายเชิงบรรยายของ "ดี" ตามรูปแบบที่หนึ่งไม่ใช่สิ่งจำเป็น อาจจะตีความออกเสียก็ได้ แต่ที่เขารักษเอาไว้ก็เพื่อแสดงให้เห็นความค้นคว้าทางภาษา แต่มาบัดนี้เขาเปลี่ยนทฤษฎีมาเห็นว่า การยึดถือทฤษฎีดังกล่าวไม่เพียงแต่ไม่จำเป็นเท่านั้น แต่ยังไม่ถูกต้องอีกด้วย.

⁵ G.E. Moore, "A Reply to My Critics," Theories of Ethics, จัดพิมพ์โดย P. Foot (London: Oxford University Press, 1970), หน้า

เขาไปดูหนัง คนดูนั้นแสดงโดยนัยว่า ในขณะที่พูดเขาเชื่อหรือรู้ว่าเมื่อวันอังคารก่อนเขาไป
ดูหนัง ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้พูดว่าเขาเชื่อหรือรู้เช่นนั้นก็ตาม มัวร์กล่าวว่า ในกรณีเช่นนั้น
ผู้พูดแสดงโดยนัยถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเชื่อหรือความรู้ของเขา แต่ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับความเชื่อหรือความรู้ของเขา และการแสดงโดยนัยนี้ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่เขา
ยืนยัน เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นถ้าเราต้องการที่จะพิสูจน์หรือค้นหาความจริงว่าคนดูนั้นไปดูหนัง
หรือเปล่าเมื่อวันอังคารก่อน เราก็จำเป็นต้องพิสูจน์หรือค้นหาความจริงควรวา ในขณะที่
เขาพูดเช่นนั้น เขาเชื่อหรือรู้หรือไม่ว่าเมื่อวันอังคารก่อนเขาไปดูหนัง แต่ตามความเป็นจริง
การพิสูจน์ว่าเขาไปดูหนังหรือไม่ ไม่ได้รวมถึงการพิสูจน์ว่าในขณะที่เขายืนยันเช่นนั้นเขาเชื่อ
หรือรู้ว่าเขาไปดูหนังหรือไม่ อีกประการหนึ่งการที่คนดูนั้นยืนยันเช่นนั้นไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์ว่า
เขาเชื่อหรือรู้ว่าเขาไปดูหนังวันอังคารก่อน หรืออีกนัยหนึ่งเราจะอ้างข้อสรุปอย่างจำเป็น
จากการที่เขายืนยันเช่นนั้นว่าเขาเชื่อหรือรู้ว่าเขาไปดูหนังวันอังคารก่อนไม่ได้ เพราะโดย
เหตุผลทางตรรกวิทยาแล้ว เป็นไปไ้ว่าคนดูนั้นอาจจะไปดูหนังจริง แต่ไม่เชื่อหรือไม่รู้ว่า
เขาทำเช่นนั้นเมื่อวันอังคารก่อน หรือเป็นไปไ้ว่าคนดูนั้นพูดโกหก

สรุปข้อวิจารณ์ของมัวร์ไว้ว่า เมื่อเรากล่าวยืนยันข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง เราได้แสดง
โดยนัยว่าเราเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการยืนยันข้อเท็จจริงและการ
แสดงโดยนัยว่าเราเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงนั้น ตามตรรกณะของมัวร์แยกได้เป็น 2 ข้อ

(1) การแสดงโดยนัยว่าเราเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ยืนยันข้อเท็จจริง เหตุผลก็คือ การพิสูจน์ว่าเรายืนยันข้อเท็จจริงถูกต้องหรือไม่ ไม่ได้รวม
ถึงการพิสูจน์ว่าเราเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงที่เรายืนยันหรือไม่

(2) การที่เรายืนยันข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง ไม่ได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าเราเชื่อ
หรือรู้ข้อเท็จจริงนั้น เพราะตามเหตุผลทางตรรกวิทยาเป็นไปไ้ว่าเราอาจจะยืนยันข้อเท็จ-
จริงอย่างหนึ่งโดยที่ตัวเราเองไม่เชื่อหรือไม่รู้ข้อเท็จจริงนั้น

มัวร์อธิบายว่า สาเหตุที่ทำให้การที่เรายืนยันข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งเป็นการแสดง
โดยนัยว่าเราเชื่อหรือรู้ข้อเท็จจริงนั้นก็คือ จากประสบการณ์ที่เราได้ ในกรณีส่วนใหญ่ผู้ที่
ยืนยันข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งเชื่อหรือรู้ในสิ่งที่เขายืนยันด้วย กรณีที่ผู้พูดโกหกมีเป็นส่วนน้อย
ดังนั้นเมื่อคน ๆ หนึ่งยืนยันข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง เราจึงมักจะถือว่าคนดูนั้นเชื่อหรือรู้ข้อเท็จ-

จริงนั้น ถึงแม้ว่าคน ๆ นั้นจะไม่ใช่ยืนยันเช่นนั้นก็ตาม

มัวร์กล่าวว่า ในกรณีของการตีค่าทางจริยะก็เช่นกัน ตามเหตุผลในข้อ (1) และ (2) ข้างต้น เมื่อคน ๆ หนึ่งกล่าวว่าการกระทำอย่างหนึ่งถูกต้อง เขาแสดงโดยนัยว่าในขณะที่พูดเขาเห็นชอบด้วยกับการกระทำนั้น แต่คนผู้นั้นไม่ใช่ยืนยันว่าเขาเห็นชอบด้วย และการที่คนผู้นั้นกล่าวว่าการกระทำนั้นถูกต้อง ก็ไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์ว่าเขามีความเห็นชอบด้วยกับการกระทำนั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ของสตีเวนสันซึ่งให้ข้อสรุปว่า การกล่าวว่าสิ่งหนึ่งคือหรือถูกต้องเป็นการยืนยันว่าผู้พูดมีความเห็นชอบด้วยกับสิ่งนั้น จึงเกิดจากความเข้าใจผิด ความจริงแล้วการที่ผู้พูดกล่าว เช่นนั้นผู้พูดเพียงแต่แสดงโดยนัยว่าตนเห็นชอบด้วยกับการกระทำนั้น ผู้พูดไม่ใช่ยืนยันว่าตนเห็นชอบด้วย มัวร์จึงคิดว่า ในการวิเคราะห์ตามรูปแบบที่หนึ่ง สตีเวนสันน่าจะตีความหมายเชิงบรรยายเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูดออกเสีย ให้ประโยคทางจริยะมีแต่ส่วนที่เป็นคำสั่งเท่านั้น ปราศจากความหมายเชิงบรรยาย

สตีเวนสันยอมรับเหตุผลและข้อแก้ไขของมัวร์ทุกประการ เขากล่าวว่า ประเด็นเรื่องเหตุผลเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เขาต้องแก้ไขทัศนคติเดิมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตามรูปแบบที่หนึ่ง⁶ จะเห็นได้ว่าเป็นการยอมรับเหตุผลของมัวร์ตามข้อ (1) ดังได้กล่าวไปแล้ว และเขายังยอมรับทัศนคติของมัวร์ในข้อ (2) ด้วย ทว่า การที่ผู้พูดยืนยันอย่างหนึ่ง (ซึ่งอาจจะเป็นการบรรยายข้อเท็จจริงหรือเป็นการกำหนดค่าก็ได้) ไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์ว่าผู้พูดมีความเชื่อในข้อเท็จจริงนั้น หรือมีทัศนคติเห็นชอบด้วยต่อสิ่งที่ตนให้ค่า สตีเวนสันยกตัวอย่างมาสามสมมุติว่า เช่น ก อาจจะกล่าวว่า ข ถูกถูก ค ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าตนเองเชื่อหรือไม่เชื่อสิ่งที่ตนพูด ไม่รู้ว่าสิ่งที่ตนพูดออกไปเป็นการบรรยายสภาพที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ พูดขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่รู้ข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้นเพียงเพื่อที่จะแสดงความคิดเห็น หรือเพื่อที่จะทำให้คนอื่นเห็นว่าตนมีความคิดเห็นบางอย่าง เช่นเดียวกัน ในการตีค่าทางจริยะ ก อาจจะกล่าวว่า ข ไม่ควรจะถูก ค ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้รายละเอียดอะไรเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว และดังนั้นจึงไม่ได้มีทัศนคติใด ๆ ต่อการกระทำของ ข แต่ที่กล่าวไปเช่นนั้นก็เพราะคิดว่าคนอื่นหวังว่าตนจะแสดงทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง

⁶C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 211.

สำหรับในประเด็นเรื่องการอ้างเหตุผล สตีเวนสันอธิบายโดยชี้ให้เห็นว่า เหตุผลที่ใช้สนับสนุนข้อความที่ผู้พูดยืนยันกับ เหตุผลที่ใช้พิสูจน์ว่าผู้พูดเชื่อข้อเท็จจริงที่ตนยืนยันหรือไม่ หรือผู้พูดมีทัศนคติเห็นชอบด้วยกับสิ่งที่ตนในคำหรือไม่นั้น เป็นเหตุผลต่างประเด็นกัน ไม่ใช่เหตุผลที่ใช้พิสูจน์สิ่งเดียวกัน เขายกตัวอย่างว่า เช่น ในกรณีที่ ก กล่าวว่ ข ถูก ก ถึงแม้ ก จะไม่รู้ว่สิ่งที่ตนพูดจริงหรือไม่ แต่เนื่องจากสิ่งที่ตนยืนยันน่าจะจริงก็ได้ ก จึงสามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนการยืนยันของตน โดยที่เหตุผลเหล่านี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกการพิสูจน์ว่ตนเชื่อจริง ๆ ว่ ข ถูก ก ผู้ฟังอาจจะรู้ทันว่ ก พูดออกมาโดยไม่มีความเชื่อหรือไม่เชื่อในสิ่งที่ตนพูด ผู้ฟังอาจจะพยายามหาเหตุผลมาเพื่อพิสูจน์ว่ ก กล่าวว่ ข ถูก ก โดยมีได้เชื่อเช่นนั้นจริง แต่การทำเช่นนี้เป็นการเปลี่ยนประเด็นเสียใหม่ แทนที่จะพูดถึงการกระทำของ ข กลับไปพูดถึงการออกความเห็นของ ก เหตุผลที่ยกขึ้นมาเช่นนั้นมิได้ใช้สนับสนุนหรือคัดค้านข้อความ "ข ถูก ก" ที่ ก พูด แต่ใช้สนับสนุนข้อความอีกข้อความหนึ่ง คือ "เมื่อ ก กล่าวว่ ข ถูก ก ก ไม่มีความเชื่ออย่างแท้จริงว่ ข ทำเช่นนั้น" ในทำนองเดียวกัน ในกรณีของการตีค่า เช่น ข ไม่ควรถูก ก ก อาจจะไม่ได้มีความไม่เห็นชอบด้วยกับการกระทำของ ข จริง แต่ ก ก็สามารถอ้างเหตุผลมาสนับสนุนการตีค่าของตนได้ โดยที่การอ้างเหตุผลนั้นไม่ได้มีส่วนในการพิสูจน์ว่ ก มีความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับการกระทำของ ข ถ้ามีคนใดคนหนึ่งพยายามอ้างเหตุผลเพื่อพิสูจน์ว่ ก ไม่ได้มีทัศนคติไม่เห็นชอบด้วยกับการกระทำของ ข จริง ก็หมายความว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงประเด็นในการโต้แย้งเสียใหม่แล้ว ดังนั้นข้อความ

(1) ข ไม่ควรถูก ก

จึงไม่ได้มีความหมายที่รวมเอา

(2) ก ไม่เห็นชอบด้วยกับการที่ ข ถูก ก

ไว้ด้วย กล่าวคือ การยืนยัน (1) ไม่ได้เป็นการยืนยัน (2) หรือไม่ได้รวม

เอา (2) เอาไว้ด้วย เพราะมิฉะนั้นแล้วก็จะกลายเป็นว่ เหตุผลที่ใช้สนับสนุน (1) เป็นเหตุผลที่รวมเอาเหตุผลที่ใช้สนับสนุน (2) เอาไว้ด้วย ซึ่งไม่ถูกต้อง⁷

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 213.

ในที่สุด สตีเวนสันยอมรับว่าการที่คำทางจริยะไม่ได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูด เป็นการยอมรับว่าการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่งในหนังสือ Ethics and Language ไม่ถูกต้อง เขาจึงเปลี่ยนรูปแบบที่หนึ่งของ การวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะเสียใหม่ตามแนวทางที่มาร์เสนอ โดยตัดคำนิยามส่วนที่เป็นการบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทัศนคติของผู้พูดออกไป และถือว่าประโยคทางจริยะ เช่น "ก ดี" ("X is good") มีความหมายว่า "เราจึงเห็นชอบด้วยกับ ก" ("Let us approve of X")⁸ นั่นก็คือ สตีเวนสันถือว่า ตามรูปแบบที่หนึ่งศัพท์ทางจริยะไม่มีความหมายเชิงบรรยาย มีแต่ความหมายเชิงอิมพีฟเพียงอย่างเดียว

ความหมายของ "จริง" ในบริบทที่เป็นการตีค่า

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ทรศนะของนักปรัชญากลุ่มอิมพีฟิสม์สมัยแรกที่ว่าข้อความทางจริยะตัดสินด้วยคำ "จริง" และ "เท็จ" ไม่นั้น ชัดแย้งกับสามัญสำนึกและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน สตีเวนสันพยายามอย่างยิ่งที่จะขจัดความขัดแย้งนี้ ในหนังสือ Ethics and Language เขาชี้ให้เห็นว่า ตามการวิเคราะห์ของทฤษฎีอิมพีฟิสม์ ถึงแม้ข้อความทางจริยะจะมีความจริงหรือเท็จไม่ได้ตามความหมายที่ใช้กันในศาสตร์ต่าง ๆ แต่ก็ตัดสินว่าจริงหรือเท็จได้ในอีกความหมายหนึ่ง คือในความหมายที่แสดงความลงรอยกัน ดังนั้นการวิเคราะห์ตามทฤษฎีนี้จึงไม่ขัดแย้งกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ในการใช้ภาษาทั่วไป เรากล่าวว่า

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 214. ในบทความ "Relativism and Nonrelativism in the Theory of Value" สตีเวนสันรักษาประโยคที่เป็นคำนิยามของ "ดี" ไว้ทั้งสองประโยค แต่ตั้งเงื่อนไขว่า ประโยค "ฉันเห็นชอบด้วยกับสิ่งนี้" ใช้แสดงทัศนคติเพียงอย่างเดียว การที่บทความนี้สตีเวนสันตัดข้อความนี้ทิ้งก็เพราะเห็นว่าสื่อความหมายได้ดีกว่าคำนิยามในบทความแรก ไม่ใช่เป็นเพราะเห็นว่าทรศนะหรือการให้คำนิยามในบทความแรกไม่ถูกต้อง.

ข้อความทางจริยะจริงหรือเท็จ และทฤษฎีโมติวิสมักชี้ให้เห็นแล้วว่าเราสามารถกล่าวข้อความทางจริยะจริงหรือเท็จได้ กระนั้นก็ดี ทรรศนะเช่นนี้ก็ยังคงขัดแย้งกับสามัญสำนึกอยู่ก็เพราะตามทฤษฎีนี้ความหมายของ "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการที่คำแตกต่างจากความหมายที่ใช้นั้นในศาสตร์ต่าง ๆ สตีเวนสันจึงทำได้แค่ทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวลดน้อยลงเท่านั้น ไม่สามารถขจัดให้หมดไปได้โดยสิ้นเชิง สตีเวนสันตระหนักดีถึงปัญหานี้ ในบทความ "Retrospective Comments" เขาจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ความขัดแย้งระหว่างการวิเคราะห์ตามทฤษฎีโมติวิสม์และการใช้ภาษาตามธรรมดาสามัญหมดไป

ในบทความนี้ สตีเวนสันชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ตามรูปแบบการวิเคราะห์ที่หนึ่งซึ่งที่แก้ไขแล้ว คำนิยามของ "สิ่งนี้คือ" เป็นประโยคคำสั่งล้วน ๆ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประโยคทางจริยะจะเหมือนกับประโยคคำสั่งในแง่ที่ตัดสินว่าจริงหรือเท็จไม่ได้ การให้คำนิยามประโยคทางจริยะด้วยประโยคคำสั่งเป็นการให้คำนิยามเพียงคร่าว ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าประโยคทั้งสองเหมือนกันในค่าน้ำหนักที่เท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าประโยคทั้งสองมีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกันด้วย ความจริงแล้วเราอาจจะกล่าวว่าประโยค "สิ่งนี้คือ" จริงหรือเท็จได้ ก็จะสังเกตได้จากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันว่าเมื่อเราตัดสินคำโดยใช้ประโยคนี้ ผู้ฟังอาจจะกล่าวตอบว่า "จริง" หรือ "ไม่จริง" ก็ได้ ทั้งนี้ถึงแม้ทฤษฎีโมติวิสม์จะให้นิยามประโยคทางจริยะด้วยประโยคคำสั่ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทฤษฎีนี้ถือว่าเราไม่สามารถกล่าวว่าประโยคทางจริยะจริงหรือเท็จได้ ตรงกันข้าม ทฤษฎีนี้ยอมรับว่าเราสามารถตัดสินประโยคทางจริยะว่าจริงหรือเท็จได้ จึงไม่ขัดแย้งกับการใช้ภาษาทางจริยะตามธรรมดาสามัญ แต่กระนั้น สตีเวนสันก็ตระหนักดีถึงข้อค้านอีกข้อหนึ่งที่ตามมา คือข้อค้านที่ว่า ในเมื่อเราบอกว่าข้อความทางจริยะจริงหรือเท็จได้ ไม่เหมือนกับประโยคคำสั่งซึ่งตัดสินว่าจริงหรือเท็จไม่ได้ ก็น่าจะมี

⁹ ในหนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันไม่ได้ตระหนักถึงข้อค้านเช่นนี้ ซึ่งอาจจะมีขึ้นได้ อาจจะเป็นเพราะเห็นว่าข้อค้านนี้ไม่มีความสำคัญมากนัก การที่บทความนี้ เขาเห็นความสำคัญของการอธิบายเพื่อป้องกันทรรศนะของเขาจากข้อค้านนี้ก็เพราะการอธิบายในแนวนี้สัมพันธ์กับประเด็นเรื่องรูปของประโยคซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป.

หมายความว่าประโยคทางจริยะไม่ได้ทำหน้าที่เช่นเดียวกับประโยคคำสั่ง และดังนั้นจึงทำหน้าที่เช่นเดียวกับประโยคบอกเล่าอื่น ๆ คือในบรรยายข้อเท็จจริง หรือทำหน้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ข้อเท็จจริง¹⁰ จะเห็นได้ว่าข้อความบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ข้อความที่เราสามารถตัดสินด้วยคำ "จริง" หรือ "เท็จ" ได้ จะต้องเป็นข้อความที่ทำหน้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ข้อเท็จจริง หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นข้อความที่มีหน้าที่หลักในการทำให้เกิดการรับรู้ ไม่ใช่ข้อความที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับประโยคคำสั่ง ข้อความนี้เป็นข้อความที่มองจากสามัญสำนึก และเป็นข้อความที่ทฤษฎีโมติวิสมจะมองข้ามเสียไม่ได้ เพราะเป็นการพยายามชี้ให้เห็นว่า ความหมายของ "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการตีค่าตามที่ใช้กันในภาษาทั่วไป ชัดแย้งกับการวิเคราะห์ความหมายของประโยคทางจริยะตามทฤษฎีโมติวิสม และดังนั้นทฤษฎีโมติวิสมไม่ถูกต้อง หรืออีกนัยหนึ่ง การที่ทฤษฎีโมติวิสมถือว่า เราตัดสินประโยคทางจริยะด้วยคำ "จริง" หรือ "เท็จ" ได้ แต่ในความหมายที่ต่างจากที่ใช้กันในศาสตร์ต่าง ๆ นั้น ชัดแย้งกับความหมายที่ใช้กันในการใช้ภาษาทั่วไป เพราะการใช้ "จริง" ในความหมายทั่วไปนั้น ใช้เฉพาะกับข้อความที่ทำหน้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ข้อเท็จจริงเท่านั้น ถ้าสติเวณสันแกชข้อความนี้ไม่ได้ ก็หมายความว่าเราต้องยอมรับว่าทฤษฎีโมติวิสมไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาทางจริยะแล้วให้ผลสรุปที่ชัดเจนกับการใช้ภาษาทางจริยะในชีวิตประจำวัน

สติเวณสันแกชข้อความนี้โดยวิเคราะห์การใช้คำ "จริง" ในภาษาทั่วไป เขาให้ข้อสังเกตว่า ตามกฎทางภาษาศาสตร์การใช้คำ "จริง" หรือ "เท็จ" ตัดสินประโยคหนึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของประโยค คำเหล่านี้จะมีความเหมาะสมที่จะใช้ในบริบทหนึ่งหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์แต่เพียงอย่างเดียว กล่าวคือ เราจะตัดสินข้อความหนึ่งด้วยคำ "จริง" หรือ "เท็จ" ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าข้อความนั้นมีโครงสร้างทางไวยากรณ์อย่างไร เงื่อนไขที่จะทำให้เรากล่าวได้ว่าประโยคหนึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินว่าจริงหรือเท็จได้ก็คือประโยคนั้นจะต้องอยู่ในรูปของประโยคบอกเล่า ประโยคหนึ่งจะมีหน้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ข้อเท็จจริง หรือจะมีหน้าที่กระตุ้นทรศนคติ ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ถ้าประโยคหนึ่งอยู่ในรูป

¹⁰C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 216.

ของประโยคบอกเล่า เราสามารถตัดสินประโยคนั้นด้วยคำ "จริง" หรือ "เท็จ" ได้เสมอ
 ดังนั้นสัจเวณสันต์ถือว่ารูปประโยคบอกเล่าเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและพอเพียงสำหรับที่จะทำให้
 เราตัดสินประโยคหนึ่งด้วยคำ "จริง" หรือ "เท็จ" ได้ เขากล่าวยืนยันว่า

ในประโยคต่าง ๆ ที่อยู่ในรูป "เป็นความจริงที่ว่า p" [ที่
 เป็นสัญลักษณ์แทนประโยคทางตรรกวิทยา] เป็นคน ภูเขา
 [ทางภาษา] ,, ไม่เคยถึงหน้าที่ของประโยคที่มาแทน 'p' แต่
 อย่างใด แตบงถึงโครงสร้างทางไวยากรณ์ของประโยคเพียง
 อย่างเดียว ความจริงแลวกฎไม่ใดต้องการเงื่อนไขอื่นนอก
 เนื้อไปจากวๆ ประโยค [ที่มาแทน 'p'] จะคงอยู่ในรูป
 ประโยคบอกเล่า¹¹

สัจเวณสันต์ยกตัวอย่างให้เห็นดังนี้¹²

(๑) ประโยคบางประโยคถึงแม้จะมีหน้าที่แสดงความเชื่อหรือบรรยายข้อเท็จจริง
 เช่นเดียวกับประโยคบอกเล่าอื่น ๆ แต่ไม่ได้อยู่ในรูปประโยคบอกเล่า ประโยคเหล่านี้ไม่
 เกี่ยวข้องกับการตัดสินว่าจริงหรือเท็จ ตัวอย่างเช่น นักประวัติศาสตร์คนหนึ่งมักจะกล่าวข้อ
 ความโดยไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสารมาสนับสนุน เขาก็อาจจะชี้ให้ผู้ฟังเห็นข้อเท็จจริงนี้ และ
 กล่าวว่า

(ก) แล้วเราจะเชื่อได้อย่างไรว่า เขาสามารถหาหลักฐานทางเอกสาร
 มาสนับสนุนข้อความนี้ได้

¹¹ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน. "In expressions of the form, 'it is true that p,' for instance, the rule stipulates nothing about the function of the sentence that replaces 'p', but has entirely to do with the grammatical structure of that sentence. It requires nothing more, in fact, than that the sentence be in the declarative mood."

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 216-217.

สติเวณสันกล่าวว่า ประโยคคำถามนี้ไม่ได้มีหน้าที่ตั้งคำถาม แต่มีหน้าที่
แสดงความเชื่อ กล่าวคือ มีหน้าที่เช่นเดียวกับประโยค

(ข) เราไม่อาจเชื่อได้ว่า เขาสามารถหาหลักฐานทางเอกสารมา
สนับสนุนข้อความนี้ได้

แต่การที่เรากล่าวออกมาเป็นประโยคคำถาม (ก) นั้น ก็เพราะเป็นวิธีพูดอย่าง
หนึ่ง เราไม่ตั้งใจจะถาม แต่ต้องการให้ (ก) แสดงความเชื่อในความหมายเดียวกัน (ข)
สติเวณสันยืนยันว่า ผู้ฟังย่อมไม่กล่าวตอบประโยค (ก) ว่า "เป็นความจริง" ผู้ฟังจะกล่าว
ตอบ เช่นนี้ก็ต่อเมื่อเรากล่าวประโยค (ข) แทนประโยค (ก) ข้อเท็จจริงนี้แสดงให้เห็นว่า
สิ่งที่กำหนดการใช้ "จริง" ในบริบทหนึ่งก็คือ รูปของประโยค ไม่ใช่หน้าที่ของประโยค
เพราะมีฉะนั้นแล้วผู้ฟังย่อมกล่าวตอบ (ก) ว่า "เป็นความจริง" ได้

(2) ในบางกรณี เราใช้คำคุณศัพท์หรือคำนามเพื่อประณาม คำนี้ หรือยกย่อง
ผู้อื่นโดยไม่กล่าว เป็นประโยค แต่ใช้คำเหล่านี้เรียกผู้อื่น เช่น เราอาจจะเรียกคน ๆ หนึ่ง
ในแบบประณามว่า "สารเลว" การกล่าวเช่นนี้ย่อมไม่มีผู้ใดที่คิดสินด้วยคำ "จริง" หรือ
"เท็จ" แต่ถาเราใช้ประโยคในรูปบอกเล่าเพื่อทำหน้าที่เช่นเดียวกันนี้ เช่น กล่าวว่า "เขา
เป็นคนสารเลว" ผู้ฟังก็สามารถที่จะตอบรับว่า "จริง" หรือ "ไม่จริง" ได้ ข้อเท็จจริงนี้
แสดงให้เห็นเช่นเดียวกัน (1) ว่า รูปของประโยคเป็นสิ่งที่กำหนดการใช้คำ "จริง"

ด้วยเหตุนี้เอง การที่คำทางจริยะที่แสดงออกมาเป็นรูปประโยคบอกเล่าจึงตัดสินว่า
เป็นจริงหรือเท็จได้ ถึงแม้จะไม่ใช้ประโยคที่มีหน้าที่ยืนยันแบบจริงเท็จก็ตาม สติเวณสันสรุป
ว่า ดังนั้นการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะของเขาไม่ขัดแย้งกับการใช้ภาษาทั่วไป
ตามทฤษฎีของเขา ประโยคทางจริยะมีหน้าที่แสดงและ กระตุ้นบรรณคดี ไม่ใช่บรรยายเกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประโยคทางจริยะเป็นประโยคที่ตัดสินว่าเป็นจริงหรือเท็จ
ไม่ได้ เพราะการใช้คำ "จริง" ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของประโยคแต่อย่างใด นั้น
ก็คือ สติเวณสันต้องการจะชี้ให้เห็นว่า ประโยคที่ตัดสินได้ว่าเป็นจริงหรือเท็จไม่จำเป็นต้องเป็น
ประโยคที่ทำหน้าที่ทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง อาจจะเป็นประโยคที่ทำหน้าที่อื่นก็ได้
แต่จำเป็นต้องเป็นประโยคที่อยู่ในรูปประโยคบอกเล่า ดังนั้น การกล่าวว่าข้อความทางจริยะ
ไม่ได้มีหน้าที่หลักในการทำให้เกิดการรับรู้ และการกล่าวว่าข้อความทางจริยะตัดสินว่าเป็น

จริงหรือเท็จได้ จึงไม่ขัดแย้งกัน การวิเคราะห์ข้อความทางจริยะตามทฤษฎีอิมิตีวิสมจึงไม่ขัดกับการใช้ภาษาทั่วไป ความในคัมภีร์ที่ทฤษฎีนี้ยอมรับว่าข้อความทางจริยะอยู่ในรูปประโยคบอกเล่า สตีเวนสันอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการใช้ให้นิยามศัพท์ทางจริยะว่า การที่เขาให้นิยามประโยคทางจริยะด้วยประโยคคำสั่งนั้นก็เพื่อชี้ให้เห็นว่าประโยคทั้งสองมีโครงสร้างทางไวยากรณ์เหมือนกัน ดังนั้น ถึงแม้ประโยคคำสั่งซึ่งเป็นคำนิยามจะตัดสินด้วย "จริง" หรือ "เท็จ" ไม่ได้ ก็ไม่ได้หมายความว่าตัวประโยคทางจริยะจะต้องเป็นเช่นนั้นด้วย

ทรรณะของสตีเวนสันเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการใช้ "จริง" ดังที่กล่าวมานี้นำไปสู่ทรรณะเรื่องความหมายของ "จริง" ที่ใช้กันในภาษาในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะวิธีการใช้ "จริง" และความหมายของ "จริง" จะต้องสัมพันธ์กัน การกล่าวว่าการใช้ "จริง" ในภาษาทั่วไปไม่ขัดกับการวิเคราะห์ตามทฤษฎีอิมิตีวิสมยังไม่เพียงพอที่จะขจัดข้อค้านข้างต้น ประเด็นสำคัญก็คือ สตีเวนสันจะต้องชี้ให้เห็นว่าความหมายของ "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการตีค่าไม่ขัดกับการวิเคราะห์ตามทฤษฎีอิมิตีวิสม ดังนั้น ปัญหาในลำดับต่อไปสำหรับสตีเวนสันก็คือ ตามการวิเคราะห์ของทฤษฎีอิมิตีวิสม "จริง" ในบริบทที่เป็นการตีค่ามีความหมายอย่างไร ขัดแย้งกับความหมายที่ใช้กันทั่วไปหรือไม่ ทรรณะของสตีเวนสันเรื่องการใช้ "จริง" ดังที่กล่าวมาแล้วนำไปสู่ทรรณะเรื่องความหมายของ "จริง" ที่ค้างไปจากทรรณะเดิมของเขา ในหนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันอธิบายว่า "จริง" มีความหมาย 2 อย่าง อย่างหนึ่งเป็นความหมายตามที่ใช้กันในศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความแบบจริงเท็จ "จริง" ตามความหมายนี้ใช้บอกคุณสมบัติของข้อความ กล่าวคือ ใช้เพื่อบอกข้อความแบบจริงเท็จข้อความหนึ่งบรรยายสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์หนึ่งใดถูกต้อง ทดสอบได้โดยใช้ประสบการณ์หรือเหตุผลทางตรรกวิทยา "จริง" ในอีกความหมายหนึ่งไม่ได้ใช้แทนคุณสมบัติของข้อความ แต่ใช้เพื่อแสดงความลงรอยกัน ถ้าอยู่ในบริบทที่เป็นการยืนยันแบบจริงเท็จ "จริง" ก็จะใช้ในการแสดงความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ แต่ถ้าวอยู่ในบริบทที่เป็นการกำหนดค่า "จริง" ก็จะใช้แสดงความลงรอยกันในเรื่องทรรณะคติ "จริง" ที่ใช้ตัดสินข้อความทางจริยะมีความหมายอย่างหลังเพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีความ-

หมาย เช่นที่ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ¹³ แต่ในบทความนี้ สตีเวนสันแก้ไขทรรศนะของเขาเสียใหม่ เขาเปลี่ยนมาเชื่อว่า "จริง" ไม่ว่าจะใช้ในบริบทใด ใช้ในศาสตร์หรือว่าใช้ในกิจกรรมอื่นใดก็ตาม มีเพียงความหมายเดียว คือ ความหมายที่เป็นการแสดงความลงรอยกัน นั่นก็คือ เขาเชื่อว่ากรกล่าวตอบประโยคแบบจริงเท็จด้วยคำ "จริง" เป็นแต่เพียงการแสดงความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเท่านั้น การใช้คำ "จริง" ในบริบทที่เป็นการยืนยันแบบจริงเท็จไม่มีความหมายอื่นนอกเหนือจากที่เป็นการพูดซ้ำ เขาอธิบายไว้ว่า

ข้าพเจ้ามีใจโน้มเอียงไปกับแฟรงค์ แรมเซย์ ที่จะถือว่า "จริง" และ "เท็จ" แม้แต่ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง มีหน้าที่ที่มีความซับซ้อนน้อยกว่าที่นักปรัชญามักจะเชื่อกันมาเสมออย่างมาก อาทิ เช่น เมื่อนาย ก กล่าวขอความแบบจริงเท็จว่า "โจนส์เป็นคนทำ" และนาย ข ตอบว่า "เป็นความจริง" โดยเนื้อแท้แล้ว ข ไม่ได้ทำสิ่งอื่นใดนอกเหนือไปจากการยืนยันซ้ำในสิ่งที่ ก ได้พูดไปแล้ว... และเมื่อหลังจากที่กล่าวไปแล้วว่าโจนส์เป็นคนทำ นาย ก กล่าวต่อไปว่า "เป็นความจริงที่ว่าโจนส์เป็นคนทำ" เขาไม่ได้อะไรทำสิ่งอื่นใดนอกเหนือไปจากการกล่าวเน้นข้อความเดิมของเขาให้หนักแน่นยิ่งขึ้น¹⁴

¹³ คุมพท์ 9, หน้า 172. สตีเวนสันไม่ได้อธิบายไว้ว่า "จริง" ที่ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ หมายถึงคุณสมบัติของข้อความ แต่ตัวเขาเองก็มีทรรศนะเช่นนี้ การอธิบายความหมายของ "จริง" เช่นนี้ ผู้เขียนยืมมาจากทรรศนะของ A.J. Ayer ในหนังสือ Language, Truth and Logic บทที่ 5 สตีเวนสันเองก็มีทรรศนะเช่นนี้ ทั้งนี้เพราะเขาเองก็ยอมรับว่าทรรศนะของเขาในเรื่องความหมายของ "จริง" ตรงกับของแอร် คู C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 219. เจริงอรทดที่ 19.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 219. "I am inclined with Frank Ramsey to think that 'true' and 'false,' even in factual contexts, have a far simpler function than philosophers have usually supposed. When Mr. A, for instance, makes the factual remark, 'Jones did it,' and

สติเวณสันไม้ไค้ให้เหตุผลสนับสนุนทรศนะที่แก้ใหมนี้เอาไว้ เขากล่าวว่า ภาย
 ละเอียคในรื่องนี้อยู่ในขอบเขตของทฤษฎีความรู้ เขาจึงไม่อาจกล่าวไว้โดยความนี้ได้
 อย่างไรก็ตาม เขายืนยันว่า "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการกำหนดค่าและที่ใช้ในบริบทที่เป็น
 การยืนยันแบบจริงแท้ ไม่ได้มีความหมายต่างกันแต่อย่างใด ต่างกันก็เฉพาะในเรื่องสิ่งที่
 ค่า ๆ นี้แสดงออกมา และคั้งนั้น "จริง" ที่ใช้กล่าวตขยข้อความทางจริยะจึงมีความหมายใน
 แบบธรรมคตามที่ใช้กันเ็นภาษาทั่วไป ไม่ได้มีความหมายพิเศษแตกต่างออกไป และนั่นก็หมาย
 ความว่า สติเวณสันเชื่อว่าการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามทฤษฎีอิมพิริสม์ให้
 ข้อสรุปที่ไม่ขัดแย้งกันกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

จะเห็นไ้ว่า ทรศนะของสติเวณสันเกี่ยวกับการใช้ "จริง" คั้งที่กล่าวข้างต้นมี
 ความสัมพันธ์กับทรศนะเรื่องความหมายของ "จริง" อาจเรียกไ้ว่าทรศนะแรกเป็น
 สิ่งกำหนดทรศนะหลัง กล่าวคือ ในเมื่อการใช้ "จริง" ไม่ได้ถูกกำหนดโดยหน้าที่ของ
 ประโยค ความเชื่อที่ว่า "จริง" ตามความหมายที่ใช้ทั่วไปใช้เฉพาะกับประโยคที่ทำหน้าที่
 ยืนยันแบบจริงแท้เพียงชนิดเดียวเท่านั้นจึงไม่ถูกต้อง "จริง" จึงไม่ได้มีความหมายเฉพาะ
 ที่ใช้กับประโยคแบบจริงแท้ และในเมื่อการใช้ "จริง" ถูกกำหนดโดยรูปของประโยคเพียง
 อย่างเดียว และประโยคทางจริยะอยู่ในรูปประโยคขอกเล่าเช่นเดียวกับประโยคแบบจริงแท้
 ความหมายของ "จริง" ที่ใช้กับประโยคทางจริยะและประโยคแบบจริงแท้จึงต้องเป็นความ
 หมายเดียวกัน คือ เป็นการแสดงความลงรอยกัน ความหมายหนึ่งเดียวนี้จะเป็นความหมาย
 ที่บ่งถึงคุณสมบัติของประโยคไม้ไค้ เพราะความหมายนี้ถูกกำหนดโดยหน้าที่ของประโยคเพียง
 อย่างเดียว

Mr. B replies, 'that is true,' what has B done, essentially, other
 than reaffirm what A has said?... And when Mr. A, having said that
 Jones did it, goes on to say, 'it is true that Jones did it,' what
 is he doing other than giving his initial statement an added em-
 phasis?"

สรุปแล้ว ในประเด็นเกี่ยวกับความหมายของ "จริง" ในบริบทที่เป็นการตีค่า สตีเวนสันเชื่อว่าเขาได้ขจัดความขัดแย้งที่หลงเหลือมาจากหนังสือ Ethics and Language ได้หมดสิ้น โดยการชี้ให้เห็นความหมายที่แท้จริงของ "จริง" ตามที่ชี้ให้เห็นไว้ไป เขาเชื่อว่า ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดจากความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของ "จริง" เกิดจากการ คิดว่า "จริง" มีความหมายเฉพาะที่จำกัดประโยชน์ในศาสตร์ต่าง ๆ การมีความเข้าใจที่ถูกต้อง จะทำให้ความขัดแย้งนี้หมดไป

พัฒนาการทางความคิดที่มีต่อทฤษฎีอิมิตีวิสม์

การแก้ไขการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่งนั้น ไม่ได้เปลี่ยนแปลงทฤษฎีที่เป็นหลักของทฤษฎีอิมิตีวิสม์แต่อย่างใด แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องปลีกย่อยเสียมากกว่า สตีเวนสันเองก่อนหน้านี้ก็ยอมรับมาตลอดว่า การยึดถือทฤษฎีว่าศัพท์ทางจริยะมีแต่ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นการยึดถือที่ไม่นิค และไม่ได้ขัดแย้งกับทฤษฎีที่ว่าศัพท์ทางจริยะมีความหมายเชิงบรรยายเกี่ยวกับทฤษฎีของบุคคลแต่อย่างใด และการยึดถือทฤษฎีอย่างหลังไม่ใช่สิ่งจำเป็น¹⁵ แต่กระนั้นก็ดี การแก้ไขไปในทำนองนี้ช่วยพัฒนาการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามทฤษฎีอิมิตีวิสม์ให้มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น อนึ่ง การที่สตีเวนสันถือว่า ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่หนึ่งมีแต่ความหมายเชิงอิมิตีฟ ไม่ได้หมายความว่าศัพท์ทางจริยะไม่ได้ทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เพราะถึงแม้ศัพท์ทางจริยะจะไม่มี ความหมายเชิงบรรยาย แต่ก็สามารถทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงได้โดยอาศัยการแนะของความหมายเชิงอิมิตีฟ กล่าวคือ การแสดงทฤษฎีโดยใช้ศัพท์ทางจริยะ ถึงแม้จะไม่ใชการยืนยันว่าตัวบุคคลมีทฤษฎีอย่างไร แต่บุคคลก็แสดงโดยนัยว่าตนมีทฤษฎีอย่างไร ทำให้ผู้ฟังเกิดการรับรู้หรือเกิดความเชื่อเกี่ยวกับทฤษฎีของบุคคลได้

¹⁵ ฎมที่ 7, หน้า 127. เจริงอรภที่ 10.

สำหรับในประเด็นเรื่อง "จริง" ที่ใช้ในบริบทที่เป็นการตีความนั้น จะเห็นได้ว่าเป็น ปัญหาที่สติเวณสันให้ความสนใจอย่างมาก เพราะเป็นประเด็นเกี่ยวกับว่าการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามทฤษฎีอิมิตวิสม์ให้ผลสรุปที่ขัดแย้งกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันหรือไม่ ถ้าขัดแย้งกันก็หมายความว่า ทฤษฎีอิมิตวิสม์ไม่ถูกต้อง การแก้ไขทรรณะเรื่องนี้ในบทความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในแง่หนึ่ง สติเวณสันสามารถขจัดความขัดแย้งได้สำเร็จ เพราะเขาชี้ให้เห็นได้ว่า ตามทฤษฎีอิมิตวิสม์ ข้อความทางจริยะเป็นข้อความที่ตัดสินว่าเป็นจริงหรือเท็จได้ตามความหมายที่ใช้กันโดยทั่วไปทั้งในชีวิตประจำวันและในศาสตร์ต่าง ๆ แต่มองในอีกแง่หนึ่งอาจจะแย้งได้ว่า ทรรณะของสติเวณสันที่ว่าความหมายของ "จริง" ที่ใช้กันทั่วไปมีเพียงความหมายเดียว คือเป็นการแสดงความลงรอยกันนั้น เป็นทรรณะที่ยอมรับไม่ได้ ไม่ใช่ความหมายที่ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ และดังนั้น ความขัดแย้งก็ยังคงอยู่ กระนั้นก็ดี ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่เปิดให้โต้แย้งกันได้ แต่ไม่ว่าทรรณะในเรื่องนี้ของสติเวณสันจะถูกตองหรือไม่ก็ตาม เราก็อาจกล่าวได้ว่า สติเวณสันได้พัฒนาทรรณะในเรื่องนี้ไปจนถึงขั้นที่เขาคิดว่าได้ขจัดความขัดแย้งระหว่างการใช้การวิเคราะห์ตามทฤษฎีอิมิตวิสม์และการใช้ภาษาทั่วไปได้อย่างหมดสิ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย